

Amikor besétáltam Ferienhortba, bizonyítanom kellett, ki vagyok, honnan jövök. Felvettek a létszámba végre! Miután megjártam a hadak útját, hazatértem az Alma Materbe. 5 év, 9 hónap, 4 hét és 8 nap, összesen 2137 nap után. Közben, ahogy kinéztem a diákiroda ablakán, láttam ám, hogy jön befelé Csapody Pista volt évfolyamtársam. Micsoda véletlen, gondoltam. De utána jött Soós Jóska, volt évfolyamtársam és kamarásom. Azután megjött Szármes Kornél, földim, akivel egy ügyben ítélték el (őt egy másik csoportban, 8 évet kapott, és utána még egy évet lehúzott a bányában), de akkor már úgy meg voltam keveredve, hogy már csodálkozni se tudtam.

A következő majdnem két hét szorongó bizonytalanságban telt el, mert nem tudtuk, ezek után mi lesz a sorsunk. Rol-

ler Kálmán és a tanári kar szívós elhatározása, hogy együtt maradhassunk és befejezhessük tanulmányainkat, és a kanadai meghívás, amit a többség elfogadott, döntötte el életünk további alakulását. A többi már történelem.

Ahogy végiggondolom az eseményeket, amelyek életemben pozitív változásokat eredményeztek, úgy tűnik – személyemet illetően –, hogy a Mindenható tervezte így. A várpalotai makacsság meghozta az eredményt. Túléltem a gulágot, túléltem az ÁVH-t. Kiszabadultam a kommunista diktatúrából, erdőmérnök-hallgató lehettem ismét, 1960-ban diplomáztam, 1966-ban a mester-fokozaton is – Kanadában. Szerencsém volt. De nem mindegyikünk volt ilyen szerencsés. Kettőt (nem az én csoportomból) felakasztottak. Muzsnay Laci

volt gimnáziumi osztálytársam, geológus hallgató, a rabkórházban halt meg 1952 májusában. Már egy éve súlyos beteg volt. Nagybátyja Svédországból küldött gyógyszert, de az orvos nem kezelte vele. Azt mondta, „rothadt fasiszta, dögöljön meg”. Lacit tizedmagával földelték el egy tömegsírban a kőbányai rabtemetőben. Másik kettő 1956 után esztétét vesztette és öngyilkos lett.

Azt, hogy szabad ember módjára élhettem 1956 után, köszönhetem azoknak, akik ennek az árát fizették meg: akik 1956-ban megsebesültek, hősi halált haltak, akiket bebörtönöztek és akiket Kádár János hőhéroái gyilkoltak meg az akasztófán. Róluk emlékezünk 2006-ban az 50 éves évfordulón.

Homoky István
nyug. erdőmérnök

Nem ellenforradalom volt

Nem jobboldali forradalom. Mégcsak nem is antiszocialista, vagy a nyugati kapitalista rendszert támogató forradalom. Forradalom csak a szervezetlen, spontán kirobbanó természetében volt az idegen megszállók és magyarul beszélő pribékjei ellen indult Szabadságharc. Néhány év után nem mentem többet emlékünnepekre. Nem azt ünnepelték, amit nekem 56 jelent. Nem gondolkodtam, s nem beszéltem 56-ról, talán önvédelemből. Még a forradalmi igazolványom meg a karszalagom is elkeveredett. Kis, kb. 10x14 centis papírlapocska volt, átlós irányban egy nemzeti szín csíkkal, az volt rajta hogy: — Apt Kámill, I. éves emh, Nemzetőr / MEFESZ Zászlóalj tagja, a BF 7570 számú géppisztoly viselésére jogosult és motorjával szabadon közlekedhet. — Aláírás: Baranyay József. Mivel a forradalom alatt naplót nem írtam, emlékezetből kell most előhúznom, amit tudok. Inkább kevesebbet, de csak azt írom, amire biztosan emlékszem, s jelzem, ha nem egészen tiszta az emlék. Az a tíz nap olyan mint egy villanás. Az események pontos sorrendjében nem vagyok biztos, de azt hiszem többnyire nem is fontos.

Valamikor október 18. körül Huszár Karcsi, harmadéves erdőmérnök hallgató oda jött hozzám az egyetemen egy szünetben, félre hívott és azt mondta, hogy a szegedi egyetemről jött valami fontos megbeszélési való. A dolog szigorúan bizalmas. Válasszak ki az I. évfolyamról egy megbízható embert, s este X órakor legyünk az Alm vendéglőben (Alpesinek is hívták). Minden évfolyamról ketten le-

szünk. A többi ott megtudjuk. Huszár Karcsi édesapja szintén erdőmérnök, apámmal együtt volt a Főiskolán a soproni népszavazás idején. Ezen az alapon választott ki engem, mint „megbízható”-t. Ugyanilyen alapon választottam ki Donáth Gyuri évfolyamtársamat. Az Almban megtudtuk, hogy a szegedi üzenet lényege, hogy október 23-án az ország összes egyetemi diákja egyidejű felvonulást tart a lengyel munkásság tüntetéseinek a támogatására. A felvonulás néma, békés és fegyelmezett kell, hogy legyen. Csendben, feltűnés nélkül terjesszük el a hírt az évfolyamon, és segítsünk a szervezésben. Mai embernek nehéz elképzelni, hogy ez mit jelentett akkor. Egy-két évvel ezelőtt sokkal kevesebbet tűntek el emberek, örökre. A gyűlésre senki sem figyelt fel. Sopronban inkább az volt feltűnő, ha egy kocsmában nem sörözött néhány főiskolás. Nem emlékszem a szervezés részleteire. Mindenesetre megtettük, amit kellett, és megtörtént OKTÓBER 23. Hasadt a hajnal. Az emberek lelke kigyulladt.

Liv Csen:
Fenyő

A hegytetőn fenyő mered.
A völgyben zúgnak a szelek,
tombolnak irgalmatlanul.
Attól a fa csak izmosul!
A fagy s a jégcsap is kegyetlen.
Évenként mégis mind egyenesebben
– mit is tehet az: ilyen jellem? –
áll a fenyő a fürgetegben!

A Forradalmi Tanács vég nélküli ülései a Dékáni hivatalt és a Geofizikusokat magába foglaló kisebb épület tanácstermében folytak. A tanári kar és a diákság választott képviselői voltak hivatva kijelölni a követendő utat, kidolgozni a részleteket, megszervezni az egyre bokrosodó kötelezettségek végrehajtásához szükséges egységeket. Az elején nagyon vontatottan, lassan mentek a dolgok. Sokan, különösen a tanári karból féltek maradni is menni is. Ahogy az angol mondaná, ültek a kerítésen, s még nem tudták, hogy tulajdonképpen melyik oldalon akarnak leugrani. Nekem nem sok türelmem volt ehhez a gitt rágáshoz, s amint egy motorkerékpáros hírvívő/járőr osztagot szerveztek beugrottam, hűlenül átadva az évfolyam által rám akasztott vég nélküli megbeszéléseket másnak, és belevetni magam a történések sodrába.

Az első parancsom volt átmenni a Geodézia Épületbe, felvenni a Hazai tanszéktől az XZ 419-es rendszámú Pannóniát, s menni az Ágfalvi útra kihirdetni az országos általános sztrájkot a Vasöntödében és a Bútorgyárban. A többi gyárba, Sotex, stb. valaki más ment. A gyárak előtt láthatólag valami hivatalos tisztségben, vagy fél tucat munkás állt beszélgetve, csendesen, fegyelmezetten. Ahogy odaértem karszalagosan úgy tűnt, hogy engem vártak. Csak annyit mondtam, hogy általános sztrájk, már fordultak is be a gyárba, és megkezdődött a sztrájk. Ettől az időtől fogva Sopron lakossága az Egyetemről várta a vezetést. A városi, a megyei és

NAGY IMRE
MAGYARORSZÁG
MINISZTERELNÖKE

1 9 5 6

A Soproni MEFESZ követelése

Szovjet csapatoknak azonnali kivonását követeljük Magyarországról az alábbiak alapján.

24128

En alulról felfelé titkos alapon új alap, köz
a legrövidebb időn belül hívják össze a Pártkom

ny alakuljon át Nagy Imre elvtárs vezeti
azonnal váltsák le.

NEMZETŐRSEGI IGAZOL
Név: Szentei Borok
Születési év: 1926. május 13.
Anyja neve: Kalkár Jolán
Nemzetőr részére, aki fegyverrel és nemzetőri jelvé
léjére jogosult. ...
Budapest, 1956. október 22.
G) Nemzetőr Zlj. (U.
parancsnoka
aláírása

akasság
zdasági és
rangúság

et szakem
zdasági ro

bíróságon
Szovjetuniób

60 HAZADNAK
rendületlenül
Sopron,
1956 okt. 22.
MAGYAR POSTA

ni zsarnokság és
dságharc hő
címe helyett
a ne a ha
tőber emzeti ünnep
egal és sztsággal karölt
gal és fi
tóság fegy s beavatkozás

Ati MKP le
tovább a többi korszak
ferről semlett apa,

tiobra 1956 okt
tőben, mikorben
helyezett kar
magon bűn
nem került de
kise kiter a M
szakban rep
ha maradt
okt 23

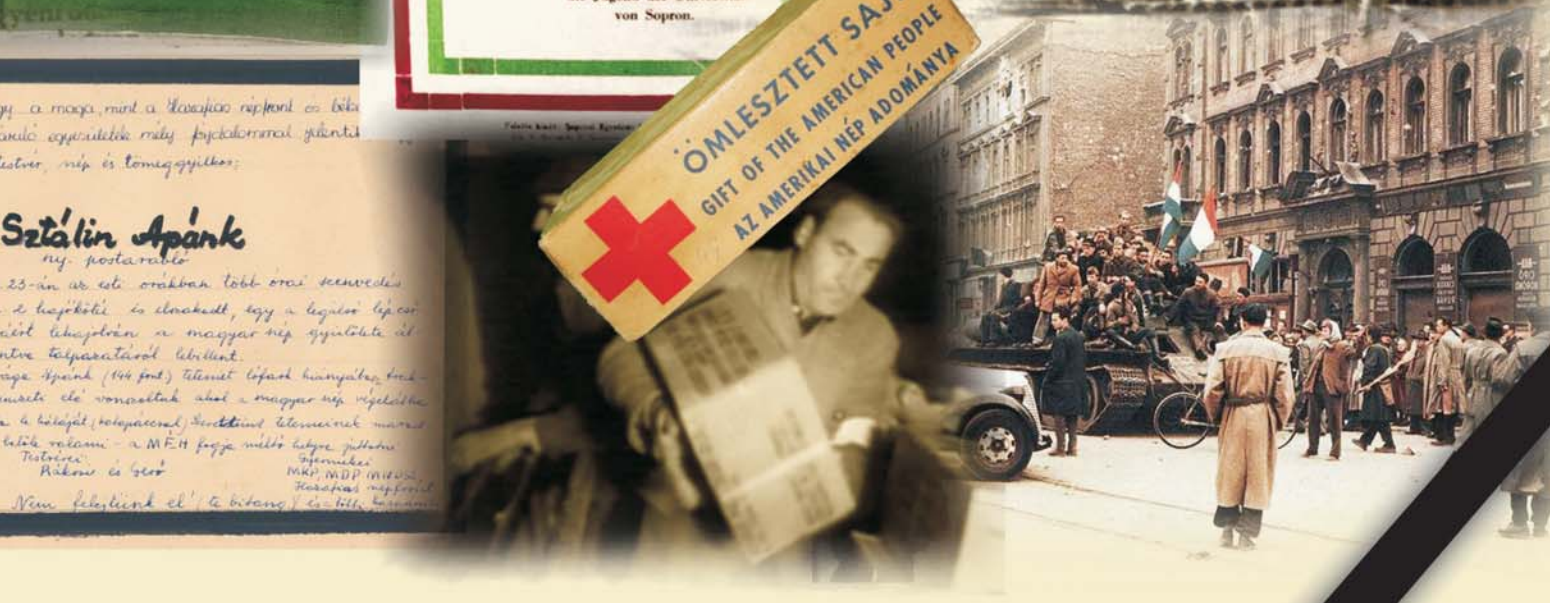

Ihr waret die Ersten, die sich von der ersten Minute unseres Freiheitskampfes auf unsere Seite gestellt und aus aller Kraft geholfen haben. Für Eure aus Herzenstiefe kommende, opferwillige Hilfsbereitschaft und für Euer Mitgefühl bedanken wir uns mit aller Wärme unserer Seele und unseres Herzens. Eure Hilfe tut sehr viel in unserem Kampfe und lindert unsere Not.

Im Namen des geprüften
ungarischen Volkes
die Jugend der Universität
von Sopron.

ÖMLESZTETT SAJT
GIFT OF THE AMERICAN PEOPLE
AZ AMERIKAI NÉP ADOMÁNYA

Sztálin Apánk
ny. postarabló

[illegible]

AZ 1956-OS FORRADALOM
ERDELYI MÁRTÍRJAI

ABRAHÁM ÁRPÁD
BIBÓ KÁROLY
CRISNIC ARCADE
Dr. FINTIRAL ALEXANDRU
Dr. HOLLOS ISTVÁN
HUSZÁR JÓZSEF
KARÁCSONY ISTVÁN
KERTÉSZ GÁBOR
Dr. KONYA ISTVÁN
LUKÁCS ISTVÁN
ORBAN ISTVÁN
ORBAN KÁROLY
Dr. PICS ALADÁR
SÁSS KÁLMÁN
SZILVÁRTO DOMOS
SZÉKERESI NAGY JÓZSEF
SZOBOSZLAY ALADÁR
SZOMBATI ANDRÁS
SZÖRCSÉY ELEK
AMÁS DEZSÓ
AMÁS IMRE
ODOR MARGINE
A JÁNOS

A litván nép mementója

ÁLDOZATOK

Az áttált szovjet katonák emlékeztetése

301-es PARCELLA											
A KOMMUNISTA DIKTATÚRA ÉS AZ '56-os FORRADALOM ÉS SZABADSÁGHARCOT KÖVETŐ MEGTORLÁS VÉRTANUINAK NÉVSORA:											
ADAMASKY GÉZA	11.SOR	CSÖSZ JÁNOS GERGELY	4.SOR	HAJNAL SÁNDOR	21.SOR	KOVÁCS LAJOS	23.SOR	NAGY ANDRÁS	17.SOR	SZABÓ JÁNOS	11.SOR
ANDI JÓZSEF	16.SOR	DEBRECENI KÁROLY	23.SOR	HANGODI ISTVÁN	15.SOR	KÖSA FERENC	17.SOR	NAGY IMRE	23.SOR	SZABÓ JÁNOS	23.SOR
ANGYAL ISTVÁN	19.SOR	DENESFALVY DÉNES	6.SOR	HANS TANGL	5.SOR	KÖSA PÁL	21.SOR	NAGY JÓZSEF	19.SOR	D.SZABÓ KÁROLY	19.SOR
ANGYAL JÓZSEFNÉ	21.SOR	DÉSAKNYI LORÁNT	7.SOR	HARAZIN JÁNOS	14.SOR	KÖTÉ-SÖRÖS JÓZSEF	19.SOR	NAGY JÓZSEF K.VÁR	20.SOR	SZABÓ MIKLÓS	6.SOR
ARADI ISTVÁN	23.SOR	DOBI KÁROLY	21.SOR	HARCZOS LÁSZLÓ	7.SOR	KÖRÖSI SÁNDOR	16.SOR	NAGY JÓZSEF SZ.VÁR	19.SOR	SZABÓ PÁL	17.SOR
ARANYOS LÁSZLÓ	1.SOR	DOBOS ENDRE	17.SOR	HARMINCZ ISTVÁN	15.SOR	KÖSZEGI LÁSZLÓ	4.SOR	NAGY JÓZSEF TELKI	16.SOR	SZANTÓ FARKAS BÉLA	19.SOR
ABRAHÁM JÓZSEF	17.SOR	DODANKA ISTVÁN	11.SOR	HATOS JENŐ	6.SOR	KÖVARI JÁNOS	5.SOR	NAGY LAJOS	15.SOR	SZASZ ZOLTAN	14.SOR
ACS LAJOS	21.SOR	DUDÁZ JÓZSEF	15.SOR	HAVRILLA BELÁNÉ	19.SOR	KRAUSZ GYULA	22.SOR	NAGY MIHÁLY	22.SOR	SZEGEDY FLÓRIÁN	18.SOR
ADÁM JÓZSEF	3.SOR	DUDAS MIHÁLY	11.SOR	HAMORI ISTVÁN	23.SOR	KRISTÓF LÁSZLÓ	21.SOR	NAGY ZOLTAN	14.SOR	SZELEPCSENYI ISTVÁN	21.SOR
BABER ISTVÁN	19.SOR	DUSZA MIHÁLY	11.SOR	V. HÁRY LÁSZLÓ	5.SOR	KUTI ISTVÁN	21.SOR	NEMETH GYÖZÖ	3.SOR	SZENDI DEZSÓ	17.SOR
BABOLCSAI ISTVÁN	16.SOR	EKREM-KEMAL KORNÉL	15.SOR	HEGEDÜS GÉZA	22.SOR	LACHKY ALBERT	19.SOR	NEMETH JÓZSEF	22.SOR	SZENTE ISTVÁN	19.SOR
BAJDIK SÁNDOR	23.SOR	EÖRY ISTVÁN	4.SOR	HORVATH GYULA	15.SOR	LAKOS JÁNOS	15.SOR	NICKELSBURG LÁSZLÓ	23.SOR	Dr. SZENTE KÁROLY	19.SOR
BAKONYI MIHÁLY	5.SOR	ERDELYI GYULA	19.SOR	HORVATH LAJOS	21.SOR	LAJÓ ISTVÁN	14.SOR	ONESTYAK LÁSZLÓ	18.SOR	SZILARD SÁNDOR	11.SOR
BAKOS GYULÁNÉ	19.SOR	ERDESZ JÓZSEF	14.SOR	HORVATH SÁNDOR	21.SOR	LAURINYECS ANDRÁS	15.SOR	OZSVATH KÁROLY	20.SOR	SZIRMAI OTTÓ	19.SOR
BALÁZS GÉZA	14.SOR	ERDŐSI FERENC	17.SOR	HORVATH TIBOR	19.SOR	LEGEZA JÁNOS	6.SOR	ÖKRÖS VINCE	21.SOR	SZIVAK-ISTVÁN	22.SOR
BALLA PÁL	15.SOR	ERŐS ISTVÁN	18.SOR	HÓDOS SÁNDOR	23.SOR	LENGVEL LÁSZLÓ	14.SOR	PALOTÁS FERENC	22.SOR	SZMRÉK BENJAMIN	14.SOR
BALOGH LÁSZLÓ	17.SOR	FARKAS GÁSPÁR	23.SOR	HÖGYE SÁNDOR	22.SOR	LENÁRD OTTÓ	15.SOR	PALOTÁS JÓZSEF	16.SOR	SZÓRTSEY ISTVÁN	15.SOR
BALOGH TAMÁS	16.SOR	FARKAS IMRE	16.SOR	HUNYADVÁRI KÁROLY	5.SOR	LUKÁCS LÁSZLÓ	19.SOR	PANCSER FERENC	18.SOR	SZÖLLÖSI GYÖRGY	23.SOR
BARABÁS LÁSZLÓ	23.SOR	FARKAS SÁNDOR	4.SOR	HUZIAN ISTVÁN	22.SOR	LUKÁTS OTTÓ	15.SOR	PATKÓ ISTVÁN	23.SOR	TAKÁCS KÁLMÁN	18.SOR
BARABÁS TIBOR	22.SOR	FANGSIK GYÖRGY	21.SOR	IGRÉCZI KÁROLY	22.SOR	MAGASHÁZY ÁDÁM	5.SOR	PÁLINKÁS ANTAL	15.SOR	TALLO MIHÁLY	22.SOR
BARTAL BÉLA	5.SOR	Dr. FAY FERENC	16.SOR	ILLES GÁBOR	15.SOR	MAGORI MARIA	22.SOR	PESTI ISTVÁN	17.SOR	TASNADY NAGY ANDRÁS	12.SOR
BÁN ROBERT	15.SOR	FEJES JÓZSEF TIBOR	20.SOR	ILLYÉS LAJOS	5.SOR	MAGYAR JÁNOS	18.SOR	PETRUS GYULA	21.SOR	TORACZ SÁNDOR	18.SOR
BARÁNY JÁNOS	19.SOR	FEKETE SÁNDOR	16.SOR	ILLYÉS LÁSZLÓ	17.SOR	MAGYAR MIHÁLY	18.SOR	PECH ECKHARDT GÉZA	4.SOR	TOSZEGI FREUND TAMÁS	3.SOR
BARDOS JÁNOS	19.SOR	FENYVESI MIKLÓS	20.SOR	IVÁN-KOVÁCS LÁSZLÓ	11.SOR	MAJOR ERNŐ	16.SOR	PERCSEI LAJOS	17.SOR	TÓTH ILLES	4.SOR
BERECZ GYÖRGY	21.SOR	FIALA JÓZSEF	7.SOR	IVÁNOS BALINT	4.SOR	MAJOR JÁNOS	21.SOR	PONGRÁCZ JÁNOS	22.SOR	TÓTH ILONA GIZELLA	14.SOR
BERTA JÁNOS	15.SOR	FOLLY GÁBOR	13.SOR	IVÁNOS BALINT	22.SOR	Dr. MAKÓ KLEGER LÁSZLÓ	21.SOR	POVLBNG JENSEN	20.SOR	TÓTH ISTVÁN	4.SOR
BERTA JÓZSEF	15.SOR	FORRÓ SZELE LÁSZLÓ	16.SOR	JZSO ANDRÁS	5.SOR	Dr. MARZSÓ LORÁNT	3.SOR	POGYOR ISTVÁN	1.SOR	TÓTH JÁNOS II.	4.SOR
BÉKESI BÉLA	17.SOR	FÖLDESI TIBOR	14.SOR	JEZERSZKY OTTÓ	23.SOR	MATHIAS GEISTLINGER	3.SOR	POPA PAPP JÓZSEF	16.SOR	TÓTH JÓZSEF	19.SOR
BELAVÁRI ALAJOS	1.SOR	FRANCIA KISS MIHÁLY	14.SOR	JOÓ LAJOS	5.SOR	Dr. MATOLCSY MATYÁS	6.SOR	PRESZMAJER AGOSTON	15.SOR	TÓTH KÁLMÁN	7.SOR
BICSÁK ELEMÉR	1.SOR	FRANCYÓ FERENC	16.SOR	JOSEF SCHULZ	22.SOR	Dr. MATYÉINSZKI ISTVÁN	15.SOR	Dr. RAJKI MÁRTON	21.SOR	G. TÓTH LÁSZLÓ	14.SOR
BOGNÁR OTTÓ	16.SOR	FÜLE MIKLÓS	2.SOR	JOSEF WIDHOFER	22.SOR	MAYER ANTAL	23.SOR	RASZTIK PETER	23.SOR	Dr. TÓTH MIKLÓS	15.SOR
BOKOR FEKETE ISTVÁN	3.SOR	FÜLEP ISTVÁN	4.SOR	JUHÁSZ ANDRÁS	22.SOR			RENNER PETER	16.SOR	TÓTH TIBOR	21.SOR
BOKOR FEKETE JÁNOS	3.SOR	FÜLEP ISTVÁN	4.SOR	KALAPÓS JÁNOS	22.SOR			REMIAS PÁL	18.SOR	TÖRÖK FERENC	22.SOR
BOKOR JÁNOS	18.SOR	Dr. GAJARI KÁLMÁN	17.SOR	KARABÉLYOS IMRE	22.SOR	MECSERI JÁNOS	18.SOR	Dr. RIZMAJER JÓZSEF	14.SOR	TÖRÖKSÖK GÉZA	17.SOR
BORI JÁNOS	23.SOR	GÁLGÖCZY FERENC	22.SOR	KÁLMÁN DEZSÓ	17.SOR	Dr. MEGGYEESI AGOSTON	22.SOR	ROEDIGER SCHLUGA MIKLÓS	4.SOR	TUNBÁSZ ÁKOS	20.SOR
BOSNYÁK GÁBOR	16.SOR	GÁLGÖCZY ZOLTAN	19.SOR	KELLER KÁROLY	22.SOR	Dr. MENYHAR GYULA	21.SOR	RUBELTZKY GÉZA	7.SOR	TUTSCH JÓZSEF	21.SOR
BOZSIDAR ARZEN SÁNDOR	4.SOR	GARAMSZEGI ALFRÉD	19.SOR	KISKA JÁNOS	18.SOR	MERENYI ERNŐ	15.SOR	RUZSNYAK LÁSZLÓ	15.SOR	UJSAZSI ROKUS	21.SOR
BÓDI JÓZSEF	19.SOR	GAZDAG LÁSZLÓ	7.SOR	KISS ISTVÁN	18.SOR	MERENYI MIHÁLY	6.SOR	SCHIFF JÁNOS	13.SOR	ÚJVÁRI JÓZSEF	3.SOR
BODIS JÁNOS	16.SOR	GÁBOR LÁSZLÓ	21.SOR	KLENOVSKY ISTVÁN	18.SOR	MESZÁROS ISTVÁN	21.SOR	SIMON GÁBOR	19.SOR	C. VARGA ISTVÁN	14.SOR
Dr. BRUSZNYAI ÁRPÁD	15.SOR	GÁBOR PÉTER	17.SOR	KOCIS SÁNDOR	14.SOR	MICHALIDESZ GYÖRGYNÉ	20.SOR	SIPÓS ISTVÁN	23.SOR	VASS GYULA	14.SOR
BURGERMEISTER JÓZSEF	19.SOR	GÁL IGNÁC	11.SOR	KOKITS BÉLA	17.SOR	MIHÁLYI ISTVÁN	3.SOR	SOMLAI ISTVÁN	13.SOR	VASS LAJOS	19.SOR
CZAKÓ ANDRÁS	20.SOR	GEORG GAZAFY	5.SOR	KOMAR JÓZSEF	22.SOR	MIKES JÓZSEF	4.SOR	SOMLYOI NAGY SÁNDOR	21.SOR	VASZÁRI GÁBOR	18.SOR
CZERNMANN LAJOS	6.SOR	GERLEY JÓZSEF	17.SOR	KOMJATI FERENC	14.SOR			SOMOGYI TIBOR	15.SOR	VERES LÁSZLÓ	22.SOR
Dr. CZETTIL JENŐ	6.SOR	GÉBER MIKLÓS	15.SOR	KONDOROSI IMRE	22.SOR	MODÓVI SÁNDOR	18.SOR	SOMOGYI TIBOR	15.SOR	Dr. VERTÉSY LÁSZLÓ	23.SOR
CZÉDLI ISTVÁN	18.SOR	GECZI JÓZSEF	21.SOR	7. KOPPANDY JÓZSEF	7.SOR	MOLNAR IMRE	15.SOR	SOMOGYI TIBOR	15.SOR	VISKOVICS JÁNOS	14.SOR
CZIMMER TIBOR	15.SOR	GEMES GRANITZ JÓZSEF	18.SOR	KORSOS JÓZSEF	22.SOR	MOLNAR KÁROLY	17.SOR	SOMOGYI TIBOR	15.SOR	ZODOR JÁNOS	14.SOR
CSÁNYI SÁNDOR	22.SOR	GOMÁNY BALÁZS	11.SOR	KOSZTERNA GYULA	21.SOR	MOLNAR LÁSZLÓ	16.SOR	Dr. SÓTONYI JENŐ	23.SOR	ZSÉNYI JÁNOS	14.SOR
CSEHI KÁROLY	21.SOR	GOMBOS LÁSZLÓ	22.SOR	V. KOSZTOLÁNYI JÓZSEF	7.SOR	MOLNAR MIHÁLY	22.SOR	SÖRÖS IMRE	16.SOR	ZSÉNYI BÉLA	14.SOR
CSEREPES GYULA	23.SOR	GONDA ANDRÁS	23.SOR	KOVÁCS DEZSÓ	18.SOR	MOLNAR SÁNDOR	16.SOR	SPANNBERGER GYÖRGY	15.SOR	ZSÉNYI BÉLA	14.SOR
CSERNÁK JÁNOS	22.SOR	GOÓR LÁSZLÓ	15.SOR	KOVÁCS FERENC	18.SOR	MONOSTORI LAJOS	22.SOR	STEINER LAJOS	14.SOR	ZSÉNYI BÉLA	14.SOR
CSIZMADIA FERENC	18.SOR	GROSSMANN FRIGYES	22.SOR	KOVÁCS IMRE JÁNOS	14.SOR	MOTZER NÁNDOR	20.SOR	SUNYAK ANTAL	4.SOR	ZSIGMOND LÁSZLÓ	10.SOR
CSIKI LAJOS	17.SOR	GURMAI BALINT	11.SOR	KOVÁCS ISTVÁN	15.SOR	MUZNÁI LÁSZLÓ	4.SOR	SZABÓ IMRENE	23.SOR	ZSIROS MIHÁLY	14.SOR
CSONTOS ELEKNÉ	16.SOR	GYÖRFFY ISTVÁN	1.SOR							GYULAI LAJOS	14.SOR

Dr. FORZSOLT MIKLÓS 11.SOR

egyéb eddig a Párt által futtatott szervezetek vezetősége nagyrészt elpárolgott. A rendfenntartást hármass gyalogjárőrök – egy határőr, egy rendőr és egy fegyveres egyetemista – látták el.

A következő tíz naphól átlagban napi húsz órát a Pannónia nyergében, a maradék négyet pedig parancsra várva egy-egy széken vagy íróasztalon alvással töltöttem. Fáradtság nem volt. Repültünk a tettvágytól és boldogságtól. Az alábbi néhány epizód, amire emlékszem talán mutat valamit abból ami a motoros osztag, a „benzin huszárok”, ahogy magunkat neveztük, főfeladatai közé tartozott. Dátum nélkül, nagyjából időrendi sorrendben.

Szép napos délelőtt volt amikor parancs jött, hogy két ember menjen a Megyei Pártbizottság épületébe erősítésnek a pártbizottság tagjait lefegyverezni és letartóztatni. Nem emlékszem ki volt a másik motoros, csak rémlik, hogy Csapó Imre V. éves emh, s hogy valakit magával hozott a parancsnokságról. Megérkeztünk. A portán az emeletre irányítottak bennünket a tanácsterembe. Kopogtunk, a „szabad”-ra beléptünk karszalagosan, géppisztollyal a nyakunkba. Az élénk társulást ma is látom. A nagy tárgyalóasztal körül vagy húsz ember ült néma csendben. Az ajtótól vagy két méterre egy barna hajú szemüveges ötödéves erdész állt, jobb keze a ballonkabát zsebében. A tiszta emlék itt megszakad, de tudom, hogy a teremben sokaknál volt oldalfegyver, kivéve a diákot, aki a letartóztatást végezte. Tiszteletre méltó teljesítmény. Akkor még nem tudtam a nevét, de most már nemcsak a nevét tudom, hanem azt is, hogy Benkő Gézáról sok mindent lehet mondani, de hogy nem volt vagány, azt nem. A feladat simán, minden erőszak nélkül ment.

A motorok alig álltak. Állandó futás városházára, határőrségre, rendőrségre, leveleket hordani olyasmi tartalommal, amit ma telefont, fax-ot vagy e-mail-t használnának. Hajtás, semmi izgalom. Vidékre is jártam elég sokat. Vittem levelet Csornára, többször Sárvárra.

Az egyik Sárvára való utamban volt egy kis izgalom. Egyik nap a Parancsnokság valami kommunikét kapott az orosz páncélos osztagtól, amelyik valahol Kapuvár körül állomásozott. A közlemény lényege az volt, hogy az ő gyerekeik együtt jártak a mieinkkel iskolába, együtt éreznek velünk, és esetleges összeütközések elkerülése végett kihozzák a tankjaikat a lakott területről a Kópháza és Nagycenk közötti kis akácosba. Ha mi nem löjük őket, ők se lőnek minket. Az-

Tóth Lajos:

Quercus Hungaricus

Ha ütöttek
Nem ütöttünk
Az életért nem könyörögtünk
Se sírással, se jajgatással
Tűrtünk némán, dacos szájjal.
Szavak mögött csapda állott
Neved helyett kaptál számot
Ujjad markolt hideg rácsot.
Megtaposva, megalázva
Szabadságnak szegett szárnya
Velünk hullott le a sárba.
Emlékezzél homlokunkra,
Tövishől font koszorúnkra,
Golgotánkhoz kúszó útra!
Azt hitték, hogy összetörtünk,
Lelkünk mélyén mégis győztünk:
Gazok között tölgygé nőttünk.

nap este későn kaptam egy levelet azzal, hogy vigyem Sárvára, ugyanabba az irodába ahova a legutóbbit is vittem. Utam természetesen a kis akácoson vezetett át. Nem tudtam biztosan, hogy az oroszok ott vannak-e vagy sem, és ha ott vannak, lőnek-e vagy nem. Sose ismertem magam gyáva gyereknek, hát mentem, időnkint nyelve egy-egy nagyot, s néztem az úton a motor lámpa fénycsóvját. Tudtam pontosan, hol vagyok, s ahogy közeledtem az akácos felé gyakrabban és nagyobbakat nyeltem. Amikor odaértem a fák közötti tisztáson kigyulladt több reflektor. Az egyik alatt láttam a páncéltornyot az ágyúval, a géppuskával, ahogy felém fordult. Ott ültem a motoron, karszalagosan, géppisztoly a nyakamban, és csak tekertem a gázt. Néhány másodperc múlva a reflektorok elaludtak. Szerencsére nem hallottam az oroszokat röhögni. Rosszul esett volna, bármennyire jogos is volt. Szépen lezajlott a sávári út. Két dolgot tanultam belőle. Azt, hogy a nem gyáva ember is tud félni. Nagyon! És azt, hogy a Pannónia maximális sebessége 106 km/h.

Később októberben megindult az ÁVÓ-sok, pártfunkcionáriusok és spiclik nyugatra disszidálása. Ebben az időben sokat voltunk kettésével járőrben az utakon. Autósokat igazoltattunk. Elfogásban csak egyszer vettem részt, mint erősítés, ami-

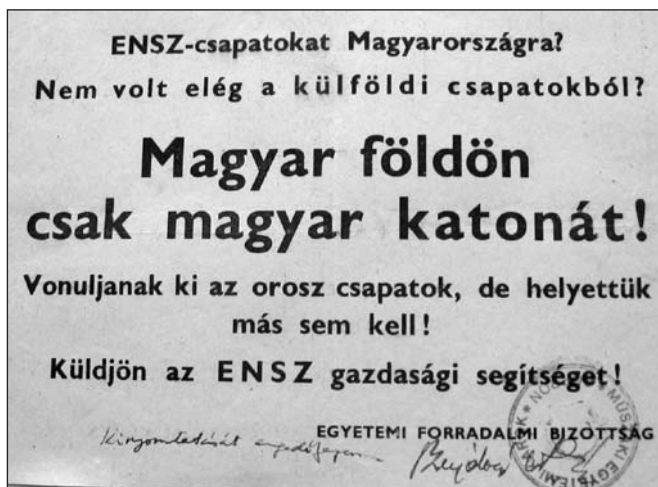
kor a határőrség egy autóbuszra való Pest környéki elvtársat állított le Fertőboz környékén. Egy másik kalandom volt, mikor Kurucz Ferivel járőroztunk kettesben Fertőszentmiklós környékén. Alkonyodott, már amikor leintettünk egy személyautót. Kelet felé tartott, nem volt gyanús, hát meglepődtünk, hogy nem lassított, csak ment mintha ott sem lettünk volna. Ahogy elhúzott mellettünk kiléptünk az út közepére, csőre húztuk a géppisztolyt és már majdnem baj volt amikor a sofőr a tükörből figyelve hirtelen lefékezett. Ollóba fogtuk az autót, odamentünk. Közben a sofőr kiszállt, azzal hogy „na má aszitterm széjje lüvik a hátujját”. A petőházi cukorgyár autója volt. A gyárigazgatóval igyekezett hazafelé. Az igazgató fia, Balog Gyurka, kedves barátom volt. Nagyon rendes gyerek. Együtt érettségiztünk. Nagyon örülök, hogy a sofőr nem késett pár másodpercet.

Egy, az egyetlen, negatív emlék: valaki vandalizálta a motoromat. A főépületben a földszinten mindjárt a lépcső melletti első irodában volt a motoros szoba. Itt vártuk a parancsot, aludtunk ha volt idő. A motorokat kint az ablak alatt a fal mellett tartottuk. Este volt amikor egy parancsal kifutottam és konstatáltam, hogy valaki valószínűleg egy csavarhúzóval vert bele a slusszkulcs nyílásba, nem lehetett betenni a kulcsot, nem tudtam beindítani a motort. Nem rég történhetett, hiszen ritkán álltunk több mint fél órát. Szerencsére volt köztünk egy Feri nevű, nem főiskolás motorszerelő, nálunk nyolc-tíz évvel idősebb, rámenős, jó bajtárs. Szépen összekötötte a drótokat kiiktatva a kulcsos gyújtást. Attól fogva nem kellett slusszkulcs. Zsebre tettem, ma is megvan.

November harmadikán este későn jött parancs, hogy egy eddig bujkáló, de most előkerült ÁVÓ-st kell letartóztatni a Cseresznye soron. Több motorral kísér-

A Sopron-kelénpataki határon 1956. november 4. (Ullstein Bild)

„Kinyomtatását engedélyezem, Bujdosó Alpár”

Az Egyetemi Forradalmi Bizottság röplapja, 1956. november 2. (SL)

tük a Skodát amit Witt Zoli vezetett és egy parancsnoksági srác volt vele. Megérkeztünk a címre, bementünk a kicsi konyhába, az asztalnál ült az ember, az asszony egy járóka mellett állt, a járókában kis gyerek. Az ember szó nélkül ment ki és ült be az autóba. Az asszony sírt. Vigasztaltam, hogy ne féljen, mi nem bántjuk az urát. Majd a bíróságon kiderül, hogy milyen ember volt. A letartóztatott embereket az Alsólőver utcai volt ÁVO börtönében tartották fogva. KÍNZÁS, KEGYETLENSÉG NEM VOLT. Nagyon fontosnak tartottuk, hogy mi mások vagyunk, mint sokan azok közül akiket őrizünk. Úgy gondoltuk, hogy a cél nem szentesítheti az eszközt, de az eszköz beszenyezheti a célt. November negyedikén volt valaki, a nevét is tudom, de nem írom le, aki be akart menni agyonlőni a foglyokat. Szerencsére megakadályozták.

November negyedikén hajnalban, több óra alvás után zavartak fel az íróasztal tetején levő kényelmes fészkeimből. Először nem tudtam, nem akartam megérteni a parancsot, hogy menjek a főhadnagy lakására ébreszteni (azt hiszem Nagy volt a neve, a volt katonai tanszék előadójának, aki aktívan rész vett a katonai ügyek intézésében). „Azonnal jöjjön be! Az oroszok lövik Pestet.” Elmentem, felébresztettem és behoztam a főhadnagyot. Ezzel indult meg a lavina.

Lázás mozgalom mindenütt. Menet-századokat állítottak össze, amiket teherautók vittek a frontra, valahova Kópházán túl, Nagycenk felé. Egy perc megállásom nem volt hajnaltól dél körül. Most nem üzeneteket, hanem futárokat, meg parancsnoksági személyzetet hordtam állandóan. Legalább kétszer jártam Kópházán, vittem tárgyaló felet a Határőr laktanyába, másvala-

szálloda előtt ácsorgott a század, ott támaszkodott Kovács Miki a zöld Pannóniához, amivel járt. Leültem melléje a lépcsőre, végre kinyújthattam a lábamat. Éppen rágyújtottam, amikor jött, akiről később megtudtam, hogy Samu Zoli, azzal, hogy azonnal vigyem ki a frontra. Ennyi volt a pihenés.

Hogy a fronton mi történik, nem tudtuk. Azt se tudtuk, hogy pontosan hol, de valahol az út jobb oldalán álltak fel a századok páncéltörő ágyúkkal és tanktámadást várnak. Elhagytuk Kópházát, mentünk szépen kelet felé, a Zoli mögöttem kuksolt, én meg nyeltem a szellet. Kutya egy állapot volt. A lekötött bőr motorosapka alatt a motorberregésen túl semmit nem lehetett hallani. Azt se tudtam, lőnek-e vagy nem lőnek. Ha lőnek is, védekezni nem tudok, fedezék nincs, a laza kavicsos még fékezni se lehet rendesen. Csorba ugyan nem esett a becsületen, de nem jól vizsgáztam. Semmi hősiesség patoszát nem éreztem, csak féltem, de úgy, hogy minden csepp akaraterőmre szükség volt csak ahhoz, hogy tartsam a gázt, hajtsa előre.

Egyszer csak az útszélen szembe velünk emberek jöttek. Egyesével, kettesével, nem sokan. Mikor közel értünk, láttuk, hogy főiskolások. Fegyvertelenül. Megálltunk. Mi van? Elmondták, hogy jöttek a tankok, s az ágyúk nem sülték el. Nem volt bennük ütőszeg. A századok letették a fegyvert. A le-

git az Erzsébet kert sarkához, ahol asszonyokat és gyerekeket raktak teherautókra, hogy a harcok elől Auszriába menjenek. Szervezték a város védelmét. Rend volt és fegyelem.

Dél körül az utasom azt mondta, hogy vigyem a Lőver Szállóhoz, mert a parancsnokság meg a tartalék század oda költözött. Szép napos idő volt. A

génység szétszóródott, egy része Auszria felé ment. Ők mennek vissza Sopronba.

Fordultunk vissza Sopronnak. A vissza útra nem emlékszem. Arra igen, hogy a Lőver Szálló előtt nem volt senki. Samu Zoli valakitől megtudta, hogy a parancsnokság és a tartalék század elvonult a Mukk Kilátóhoz, újrendeződni, egyesülni a többi századdal. Lementünk az egyetemhez. Ott se találtunk senkit. Már jól benne voltunk a délutánban, amikor a Dimitrov Téri Kollégiumhoz vezettem, s vártam, míg Zoli bement összeszedni valamit. Nem tudom mi lehetett, mert nem volt nála csomag. Nekem akkor még nem volt vége a forradalomnak. Eszembe se jutott hazamenni. Mentünk a Mukkhoz. Az út csúszott, itt-ott hófoltok. Egyszer csak az árokban egy ágyú! Mi ez? Tovább! A határátelőnél két határőr meg egy pár civil álltak valami bódé előtt. Kérdeztük, hol van az egyetemi csapat. Mondták, hogy arra mentek Sopronnyék felé. Talán egy órája voltak a határnál. A kiskatonák sok szerencsét kívántak, mi meg mentünk a nyomok után, sáros dűlőúton, szántáson át. Néhány kilométer csúszkálás után kis bevágáson át rövid lejtő vitt be Sopronnyékre a kocsma elé. A kis téren főiskolások kis csoportokban, közepeken néhány osztrák csendőr. Ott álltam meg mellettük. Köszöntek, levették, a géppisztolyt a nyakamból s mondták, hogy csak várjunk a többiekkel együtt. Még mindig nem tudtam, mi történik. Csak akkor dőlt össze a világ a amikor Klosterneuburgban az egy laktanya padlójára szórt szalmán feküdtem mint a genfi egyezmény értelmében internált hadifogoly. Csak egy vágyam volt: aludni, aludni, fel nem ébredni. Aludni.

Apt Kamill
erdőmérnök

1956. október 26. A szovjet elnyomás jelképét ledöntik a Kisvárdakerületen (Balogh Judit gyűjteménye)